

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,

в.о. ректора _____ Анжеліка БАТРАКОВА

« » _____ 2026 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту за спеціальністю J8 Автомобільний транспорт, освітньою програмою «Транспортні системи» для вступу на навчання на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти для здобуття освітнього ступеня **доктора філософії**

ПЕРЕДМОВА

Метою фахового вступного випробування є перевірка і оцінка знань та вмінь абітурієнтів з професійно-орієнтованих дисциплін.

Фахове вступне випробування для абітурієнтів які підвищують освітньо-науковий ступень в галузі науки J Транспорт та послуги, спеціальності J8 Автомобільний транспорт включає в себе основні курси професійно-орієнтованих дисциплін які входять до підготовки магістрів в галузі науки J Транспорт та послуги, спеціальності J8 Автомобільний транспорт.

Дійсна програма складена з метою встановлення фактичної відповідності досягнутого рівня кваліфікації вимогам ОКХ (освітньо-кваліфікаційної характеристики).

Зміст програми складено на підставі робочих навчальних програм раніше вивчених навчальних дисциплін:

- комерційна робота на автомобільному транспорті;
- інтегровані логістичні системи;
- транспортно-експедиторська діяльність.

1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

Теоретична частина (теми)

Ринок транспортно-експедиторських послуг.

Основні положення та поняття ТЕД. Історія розвитку ТЕД в Україні та за кордоном. Система послуг ТЕД. Сегменти ринку. Рівень надання послуг. Прогнозування послуг. Оцінка конкурентів. Напрямки діяльності підприємства.

Планування ТЕД.

Прогнозування обсягів перевезень на транспортній мережі. Обґрунтування технічних засобів. Дислокація технічних засобів. Обґрунтування потреб в матеріальних і фінансових ресурсах. Тенденції розвитку транспортно-експедиційних підприємств. Принципи побудови транспортно-експедиційних підприємств.

Організація доставки вантажів.

Обов'язкові умови перевезень. Вибір виду прямого і змішаного сполучення. Вибір маршруту доставки вантажу. Вибір учасників доставки вантажу. Укладення договорів. Особливості ТЕД при доставці вантажів різними видами транспорту.

Розробка технологічного процесу доставки вантажу.

Вибір технології перевезень. Вибір транспортної тари. Вибір стратегії формування партій відправлення. Нормативи технологічного процесу. Розклад доставки вантажу. Спільний графік доставки вантажу.

Документальне оформлення доставки вантажу.

Підготовка комплекту документів для перевезень. Таксування перевізних документів. Облік транспортної роботи. Стандартизація процесів транспортно-експедиційного обслуговування. Документальне оформлення доставки вантажу на різних видах транспорту.

Оперативне управління транспортним процесом.

Розробка завдань виконавцям. Контроль технологічного процесу при організації перевезення вантажу. Оперативне управління. Транспортно-експедиційні операції по шляху руху вантажу.

Економічне обґрунтування рішень по організації перевезень.

Обґрунтування вибору рухомого складу. Обґрунтування вибору технологічного процесу. Захист персоналу від шкідливих факторів виробництва. Аналіз технологічних процесів. Елементи економічної ефективності ТЕД.

Контроль за технологічним процесом.

Вимірювання параметрів технологічних процесів. Методи попередження аварійної ситуації. Рівень обслуговування. Методи поліпшення роботи. Складання актів. Запобігання виникненню негативних явищ.

Організація складського господарства.

Складське господарство. Параметри складів. Підсистеми складського господарства. Технічне оснащення складу. Технологічні процеси. Стивідорні, тальманські і складські операції.

Консалтингові та митно-брокерські операції

Дослідження кон'юнктури транспортного ринку. Транспортні умови контракту. Базисні умови поставки. Оцінка вартості доставки. Прийняття рішення в умовах ринку. Митна документація.

Операції, супутні перевезенням.

Прийняття і здача вантажу. Супроводження і охорона вантажу. Інформаційне забезпечення перевезень. Програмне забезпечення для ТЕД.

Фрахтування і транспортне страхування.

Фрахтування транспортних засобів. Транспортне страхування. Експертиза вантажу. Позовно-претензійна робота.

Ділове спілкування.

Прийоми ділового спілкування. Прийоми ведення переговорів. Оформлення ділових протоколів.

Умови ефективної інтеграції логістичних систем.

Нормативно-правова база по логістичним системам. Вимоги до функціонування інтегрованих логістичних систем. Вимоги до інтегрованих логістичних систем.

Формування логістичної інфраструктури.

Транспортна інфраструктура. Постачальники транспортних послуг. Економічне регулювання перевезень (державне стимулювання розвитку ефективного та дешевого транспорту, удосконалення інфраструктури, контроль за тарифами).

Взаємодія в логістичних системах.

Аналіз моделей перевезень. Вибір засобів технічного забезпечення перевезень. Розподіл задач між виконавцями. Оперативне управління транспортним процесом. Облік та розрахунки з клієнтами.

Глобалізація логістичних систем.

Задачі глобальної логістики (подолання фінансових, законодавчих, технологічних бар'єрів, дерегулювання). Підходи до глобальної логістики (компанізація). Рівні глобалізації. Глобальний логістичний ланцюг.

Теорія інтеграції.

Розміщення логістичних потужностей. Мінімізація загальних витрат. Формування логістичної стратегії (структурне та операційне розподілення).

Зовнішня та внутрішня інтеграція.

Оцінка зовнішнього середовища. Управління логістикою у реальному часі (відстрочка операцій, консолідація відправлень).

Управління відносинами в логістичних системах.

Управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM - Customer Relationship Management). Управління взаємовідносинами з постачальниками (SRM - Supplier Relationship Management). Планування і контроль за взаємовідносинами (планування контактів, завдань, доручень, історія взаємин (Inside Systems), управління рекламціями).

Системна інтеграція.

Стратегічна інтеграція. Логістичний реінжиніринг (аналіз стратегій, оцінка логістичних витрат, програми підвищення якості, процедура реінжинірингу).

Теорія транспортних та пішохідних потоків

Основна діаграма транспортного потоку (ТП). Зв'язок основних параметрів ТП. Пропускна спроможність транспортної мережі та її елементів. Рівні обслуговування транспортної мережі. Взаємодія транспортних та пішохідних потоків. Розподіл у просторі та часі транспортних та пішохідних потоків. Прогнозування параметрів ТП. Принципи макро- та мікро-моделювання ТП.

Автоматизовані системи організація дорожнього руху

Особливості дорожнього руху (ДР) як об'єкту управління. Типи структури АСУДР, переваги та недоліки. Методи управління ДР: адаптивні та програмні методи управління. Параметри ефективності АСУДР. Функції АСУДР (інформаційні, управляючі та організаційні). Задачі управління на стратегічному, тактичному та оперативному рівні управління. Принципи координованого управління.

Технічні засоби регулювання дорожнього руху

Групи технічних засобів регулювання та їх призначення. Керуючі пристрої. Вимірюючі пристрої. Типи світлофорів дорожніх та визначення місця встановлення. Параметри дорожнього руху, що вимірюють детектори транспорту. Керуючі дорожні знаки, їх призначення та функції.

Безпека дорожнього руху

Механізм виникнення ДТП, причини та фактори аварійності на автомобільному транспорті. Порядок обліку та аналізу ДТП, види аналізу. Вплив фактору людини на безпеку дорожнього руху. Вплив дорожніх умов безпеку дорожнього руху. Вимоги до технічного стану транспортного засобу (ТЗ), види безпеки ТЗ.

Ціноутворення в системі транспортного обслуговування.

Транспортні тарифи на вантажні перевезення автомобільним транспортом. Встановлення тарифів та призначення дотацій на пасажирські перевезення автомобільним транспортом.

Маркетингова діяльність на автомобільному транспорті.

Розробка транспортно-технологічної схеми доставки вантажів.

Обґрунтування оптимальної політики транспортної системи з обслуговування споживачів.

Комерційна діяльність при міжміських перевезеннях вантажів.

Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях.

Особливості комерційної діяльності при комбінованих перевезеннях.

Система перевезень вантажів автомобільним транспортом через термінали

Комерційна робота при організації технологічного процесу на складі

Організація комерційної діяльності та інформаційне забезпечення на автотранспортному підприємстві

Методики аналізу комерційної діяльності та планування роботи автотранспортного підприємства

Економічні результати діяльності автотранспортного підприємства та його розвиток

2. ФОРМА ТА МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ

Контроль знань та вмінь проводиться за білетами у складі якого є три теоретичних питання у відповідності до змісту програми. Фахове вступне випробування проводиться у вигляді письмового іспиту шляхом перевірки теоретичних вмінь.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюватимуться за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальна кількість балів вступного іспиту для вступу на навчання складає

не менше 125 балів (за шкалою від 100 до 200). Якщо, виконуючи завдання, вступник не надав жодної вірної відповіді, то він отримує оцінку «незадовільно».

4. ЛІТЕРАТУРА РЕКОМЕНДОВАНА ДО ПІДГОТОВКИ ДО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

1. Нагорний, Є. В. Електронний конспект лекцій з дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність»: для студентів спец. 275 «Транспортні технології на автомобільному транспорті»; [Електронний ресурс] / Нагорний Є. В., Павленко О. В. // Харків : ХНАДУ, 2023. – 216 с.
2. Нагорний, Є. В. Електронний конспект лекцій з дисципліни «Комерційна робота на транспорті» : для студентів спец. 275 «Транспортні технології на автомобільному транспорті» [Електронний ресурс] / Нагорний Є. В., Павленко О. В., Волкова Т. В. // Харків : ХНАДУ, 2023. – 272 с.
3. Нагорний Є.В., Шраменко Н. Ю., Нестеренко Г.І. Комерційна робота на транспорті: Підручник. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2012. – 298 с.
4. Окландер М. Логістика [Текст] / М. Окландер // К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 268 с.
5. Проблеми транспортно-логістичного забезпечення в аграрній галузі: Монографія. // Шраменко Н.Ю., Бережна Н.Г., Біляєва О.С., Войтов В.А та ін./ Харків: Міськдрук, 2019. – 180 с.
6. Швед Т.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства/ Т.В. Швед, І.С. Біла // МДУ. Економіка і суспільство. – 2017. – № 8. – С. 405-410.
7. Шатілова О.В. Особливості оцінювання конкурентоспроможності продовольчо-зернового підприємства на основі системного підходу/ О.В. Шатілова, 6 В.І. Когут // Ефективність та результативність розвитку підприємств. – 2017. – №41. – С. 151-163.
8. Павленко О.В. Електронний конспект лекцій з дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність» / Павленко О. В. // Х: ХНАДУ, 2015. – 345 с.
9. Нагорний Є.В. Транспортно-експедиторська діяльність / Є.В. Нагорний, Д.В. Ломотько, Н.Ю. Шраменко та ін.: підручник. – Х.: ХНАДУ, 2013. – 352 с.
10. Павленко О.В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність» / Павленко О.В. // Х:ХНАДУ, 2017. – 30 с.
11. Транспортно-експедиторська діяльність: Навч. посібник / В. М. Запара, С. М. Продащук, А. Л. Кравець та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2017. – 214 с.
12. Транспортно-експедиторська діяльність : навчальний посібник / С. Л. Литвиненко, Т. Ю. Габрієлова, П. О. Яновський, Г. І. Нестеренко. – Київ : Кондор, 2016. – 184 с.
13. Aulin, V., Lyashuk, O., Pavlenko, O., Velykodnyi, D., Hrynkiv, A., Lysenko, S., Holub, D., Vovk, Y., Dzyura, V. & Sokol, M. (2019). Realization of the logistic approach in the international cargo delivery system. Communications - Scientific Letters of the University of Zilina, 21(2), P. 3-12.
14. Павленко, О.В. Формування раціональної схеми обслуговування замовлень на доставку вантажів транспортно-експедиторським підприємством

[Текст] / О.В. Павленко, Д.О. Великодний // Комунальне господарство міст. – 2020. – 154 (1). – С. 223-230.

15. Volkov, V., Taran, I., Volkova, T., Pavlenko, O., & Berezhnaja, N. (2020). Determining the Efficient Management System for a Specialized Transport Enterprise. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 4, P. 185-191.

16. Shramenko, N., Pavlenko, O., Muzylyov, D. (2019). Information and Communication Technology: Case of Using Petri Nets for Grain Delivery Simulation at Logistics System, *CEUR Workshop Proceedings*, 2353, P. 935-949.

17. Нефьодов, В.М. Побудова логістики поставки консолідованих вантажів з України в Європу [Текст] / В.М. Нефьодов, О.В. Павленко, Д.О. Великодний // Комунальне господарство міст. - 2021. - 161. – С. 191-198.

18. Вдовиченко В.О., Потапан Н.В. Пасажирські автомобільні перевезення: навч. посіб. Харків: ХНАДУ, 2017. - 335 с.

19. Ігнатенко О.С., Маруніч В.С., Харута В.С., Фіщук О.В., Вакарчук І.М. Пасажирські перевезення: підручник. Частина 2. Київ: НТУ. - 2017. - 265 с.

20. Маруніч В.С.; Шморгун Л.Г.; Кабанов В.Г.; Вакарчук І.М.; Харута В.С. Організація та управління пасажирськими перевезеннями: підручник. Київ: Міленіум, 2017. - 498 с.

21. Бондарєв С. І., Бондарєва Л. М. Пасажирські перевезення (на автомобільному транспорті): посібник. - Київ: Компринт, 2017. - 525 с. 7

22. Давідіч Ю. О., Куш Є. І., Калюжний М. В. Параметри автотранспортних технологічних процесів при перевезенні пасажирів: навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О. М.

23. Босняк М.Г. Пасажирські автомобільні перевезення. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім "Слово", 2009. - 272 с. 26. Кристопчук М. Є. Приміські пасажирські перевезення: навч. посіб. / М. Є. Кристопчук, О. О. Лобашов. – Х. : НТМТ, 2012. – 224 с.

24. Організація та безпека дорожнього руху: Підручник / О. О. Бакуліч, О. П. Дзюба, В. І. Єресов та ін.: за заг. ред. В. П. Поліщука. — К., Знання України, 2016. — 467 с.

25. Управління дорожнім рухом на регульованих перехрестях у містах: монографія / Є. Ю. Формальчик, І. А. Могила, В. Е. Трушевський, В. В. Гілевич: за заг. ред. Є.Ю. Формальчика. - Львів:Видавництво Львівської політехніки, 2018. - 236 с.

26. Рейцен Є. О. Організація і безпека міського руху: навчальний посібник. Київ: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2014. 454 с.

27. Системологія на транспорті: Підручник: У 5 кн./ За заг. ред. М.Ф. Дмитриченка. – К.: Знання України, 2014. – Кн. IV: Організація дорожнього руху/ Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко та ін. – 452 с.

28. Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. Планування міст і транспорт: Навчальний посібник – Х.: ХНАМГ, 2008. – 156 с.

29. Абрамова Л. С. Автоматизовані системи управління дорожнім рухом / Л. С. Абрамова, О. О. Бакуліч. Навч. посібник. Харків : ХНАДУ, 2013. 193 с.

30. Абрамова Л. С. Аудит безпеки дорожнього руху: підручник / Л. С. Абрамова, І. С. Наглюк, В. В. Ширін, Г. Г. Птиця, С. В. Капінус; під заг. ред І. С. Наглюка. Харків : ХНАДУ, 2016. 260 с.

31. Практикум з проведення аудиту безпеки дорожнього руху: навч. посібник / Л. С. Абрамова, І. С. Наглюк, В. В. Ширін, Г. Г. Птиця, С. В. Капінус, О. С. Левченко, Т. В. Харченко. Харків : ХНАДУ, 2019. 140 с.

32. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В. В. Березуцький, Н. Л. Березуцька, А. О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В. В. Березуцького. Харків : ФОП Мезіна В. В., 2018. 208 с.

Програма розглянута та затверджена на засіданні Вченої ради факультету транспортних систем Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Протокол № 6 від «19» березня 2026 року.

Голова предметної комісії,
завідувач кафедри організації
та безпеки дорожнього руху, проф.

Іван НАГЛЮК

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої
програми, доц.

Дмитро МУЗИЛЬОВ

Заступник голови
приймальної комісії, проф.

Микола МИХАЛЕВИЧ